LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Mt 25, 31-46

Krisztus, a mindenség királya főünnep („A” év)

Helyet foglal dicsőséges trónusán, és szétválasztja őket.

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Helyet foglal dicsőséges trónusán, és szétválasztja őket.

Abban az időben Jézus így szólt tanítványaihoz:
Amikor az Emberfia eljön az ő dicsőségében, összes angyalának kíséretében, és helyet foglal dicsőséges trónusán, akkor minden nemzet összesereglik előtte, ő pedig elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól; a juhokat a jobbjára állítja, a kosokat pedig a baljára.

Azután a király így szól a jobbján állókhoz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! Mert éhes voltam és ti ennem adtatok; szomjas voltam, és ti innom adtatok; idegen voltam, s ti befogadtatok; ruhátlan voltam, és ti betakartatok; beteg voltam, és ti fölkerestetek; börtönben voltam, és ti meglátogattatok!”

Erre megkérdezik tőle az igazak: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, hogy enni adtunk volna neked, vagy szomjazni, hogy inni adtunk volna? Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna, vagy ruhátlanul, hogy betakartunk volna téged? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogattunk volna?” Akkor a király így felel: „Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!”

Ezután a balján állókhoz szól: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült. Mert éhes voltam, és nem adtatok nekem enni; szomjas voltam, és nem adtatok inni; idegen voltam, s nem fogadtatok be; ruhátlan voltam, és nem takartatok be; beteg voltam és börtönben sínylődtem; s ti nem látogattatok meg engem!”

Erre ők is megkérdezik: „Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, és nem siettünk a segítségedre?” Ő pedig ezt feleli majd nekik: „Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebbek egyikével nem tettetek, velem nem tettétek!” Ezek akkor az örök büntetésre mennek, az igazak pedig az örök életre.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες ⸀οἱ ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ

Amikor pedig eljön az Emberfia a dicsőségében, és minden angyal vele együtt, akkor helyet fog foglalni a dicsőséges trónján:

32 καὶ ⸀συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,

és oda fognak gyűjtetni elé a népek mind, és el fogja választani őket egymástól, amint a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől,

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

és egyrészt a juhokat a jobbjára fogja állítani, a kecskéket pedig balra.

34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Akkor fogja mondani a király a jobbján állóknak: „Rajta, Atyám áldottai, örököljétek a világ kezdetétől nektek készített királyságot.

35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με,

Éhes voltam ugyanis, és enni adtatok nekem, szomjas voltam, és innom adtatok, idegen voltam, és befogadtatok házatokba engem,

36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με.

mezítelen (voltam), és felöltöztettetek engem, beteg voltam, és meglátogattatok engem, börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.”

37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;

Akkor felelni fogják neki az igazak mondva: „Urunk, mikor láttunk téged éhesnek, és tápláltunk, vagy szomjasnak és adtunk inni?

38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν;

Mikor láttunk pedig téged idegennek, és házunkba befogadtunk, vagy mezítelennek, és felöltöztettünk?

39 πότε δέ σε εἴδομεν ⸀ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε;

Mikor láttunk pedig téged betegnek vagy börtönben, és eljöttünk hozzád?”

40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

És felelve a király fogja mondani nekik: „Bizony mondom nektek, ahányszor tettetek egynek ezen legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.”

41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ ⸀οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

És akkor fogja mondani a bal oldalt állóknak: „Menjetek el tőlem átkozottak az ördögnek és az angyalainak készített örök tűzre.

42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ⸀ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,

Éhes voltam ugyanis, és nem adtatok enni nekem, szomjas voltam, és nem adtatok innom,

43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

idegen voltam, és nem fogadtatok be házatokba engem, mezítelen (voltam), és nem öltöztettetek fel engem, beteg (voltam) s börtönben, és nem látogattatok meg engem.”

44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι;

Akkor felelni fogják azok mondva: „Urunk, mikor láttunk téged éhezőnek, vagy szomjazónak, vagy idegennek, vagy mezítelennek, vagy betegnek, vagy börtönben, és nem szolgáltunk neked?”

45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

Akkor felelni fogja nekik mondva: „Bizony mondom nektek, ahányszor nem tettetek egynek ezen legkisebbek közül, nekem nem tettétek.”

46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

És ezek el fognak távozni az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA
Szent István Társulat fordítása
Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása
Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás
Károli Gáspár revideált fordítása
Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

31 CUM AUTEM VENERIT FILIUS HOMINIS IN GLORIA SUA, ET OMNES ANGELI CUM EO, TUNC SEDEBIT SUPER THRONUM GLORIAE SUAE.

31 Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal fönséges trónján.

31 Amikor az Emberfia eljön dicsőségében, és vele együtt az angyalok mindnyájan, akkor leül majd dicsőséges trónjára.

31 *Mikor eljön dicsőségében az Emberfia, s vele mind az angyalok, helyet foglal dicsőséges trónján.*

31 *Mikor pedig eljő az embernek Fia az ő dicsőségében, és ő vele mind a szent angyalok, akkor beül majd az ő dicsőségének királyiszékébe.*

31 Amikor dicsőségében eljön az Emberfia, és vele mind az angyalok, akkor majd leül dicsősége trónjára.

32 ET CONGREGABUNTUR ANTE EUM OMNES GENTES; ET SEPARABIT EOS AB INVICEM, SICUT PASTOR SEGREGAT OVES AB HAEDIS,

32 Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól.

32 Összegyűjtenek eléje minden nemzetet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogyan a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.

32 *Elébe gyűlnek az összes nemzetek. Ő pedig elválasztja őket egymástól, mint ahogy a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól.*

32 *És elébe gyűjtetnek mind a népek, és elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.*

32 Összegyűjtenek majd eléje minden népet, ő pedig elválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.

33 ET STATUET OVES QUIDEM A DEXTRIS SUIS, HAEDOS AUTEM A SINISTRIS.

33 A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára.

33 A juhokat a jobbjára állítja, a kecskéket pedig a baljára.

33 *A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára.*

33 *És a juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja.*

33 A juhokat a jobbjára, a kecskéket pedig a baljára állítja.

34 TUNC DICET REX HIS, QUI A DEXTRIS EIUS ERUNT: “VENITE, BENEDICTI PATRIS MEI; POSSIDETE PARATUM VOBIS REGNUM A CONSTITUTIONE MUNDI.

34 Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!

34 Akkor a király így szól a jobbja felől állóknak: ‘Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, amely nektek készült a világ teremtése óta.

34 *Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot,*

34 *Akkor ezt mondja a király a jobb keze felől állóknak: Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, a mely számotokra készíttetett a világ megalapítása óta.*

34 Akkor így szól a király a jobbján állókhoz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, és vegyétek örökül a világ kezdete óta számotokra készített országot.

35 ESURIVI ENIM, ET DEDISTIS MIHI MANDUCARE; SITIVI, ET DEDISTIS MIHI BIBERE; HOSPES ERAM, ET COLLEGISTIS ME;

35 Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok.

35 Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem,

35 *mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok,*

35 *Mert éheztem, és ennem adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem;*

35 Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok,

36 NUDUS, ET OPERUISTIS ME; INFIRMUS, ET VISITASTIS ME; IN CARCERE ERAM, ET VENISTIS AD ME”.

36 Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek.

36 mezítelen voltam és felöltöztettetek, beteg voltam és meglátogattatok, fogságban voltam és eljöttetek hozzám.’

36 *mezítelen és fölruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és fölkerestetek.*

36 *Mezítelen voltam, és megruháztatok; beteg voltam, és meglátogattatok; fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.*

36 mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és meglátogattatok, börtönben voltam, és felkerestetek."

37 TUNC RESPONDEBUNT EI IUSTI DICENTES: "DOMINE, QUANDO TE VIDIMUS ESURIENTEM ET PAVIMUS, AUT SITIENTEM ET DEDIMUS TIBI POTUM?

37 Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna?

37 Akkor az igazak megkérdezik majd tőle: 'Uram, mikor láttunk téged éhezni, és tápláltunk téged, vagy szomjazni és inni adtunk neked?

37 *Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesnek, hogy tápláltunk volna, vagy szomjasnak, hogy inni adtunk volna?*

37 *Akkor felelnek majd néki az igazak, mondván: Uram, mikor láttuk, hogy éheztél, és tápláltunk volna? vagy szomjúhoztál, és innod adtunk volna?*

37 Akkor így válaszolnak neki az igazak: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, és adtunk neked enni, vagy szomjazni, és adtunk neked inni?

38 QUANDO AUTEM TE VIDIMUS HOSPITEM ET COLLEGIMUS, AUT NUDUM ET COOPERUIMUS?

38 Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna?

38 Mikor láttunk mint idegent, és befogadtunk, vagy mezítelenül, és felöltöztettünk téged?

38 *Mikor láttunk vándornak, hogy befogadtunk volna, vagy mezítelenül, hogy felruháztunk volna?*

38 *És mikor láttuk, hogy jövevény voltál, és befogadtunk volna? vagy mezítelen voltál, és felruháztunk volna?*

38 Mikor láttunk jövevénynek, és fogadtunk be, vagy mezítelennek, és ruháztunk fel?

39 QUANDO AUTEM TE VIDIMUS INFIRMUM AUT IN CARCERE ET VENIMUS AD TE?".

39 Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogathattunk volna?

39 Mikor láttunk betegen vagy fogságban, és meglátogattunk téged?'

39 *Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy fölkerestünk volna?*

39 *Mikor láttuk, hogy beteg vagy fogoly voltál, és hozzád mentünk volna?*

39 Mikor láttunk betegen vagy börtönben, és mentünk el hozzád?"

40 ET RESPONDENS REX DICET ILLIS: "AMEN DICO VOBIS: QUAMDIU FECISTIS UNI DE HIS FRATRIBUS MEIS MINIMIS, MIHI FECISTIS".

40 A király így felel: Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.

40 A király így válaszol majd nekik: ‘Bizony, mondom nektek: amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.’

40 *A király pedig így felel: Bizony mondom nektek: amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. Azután így szól a balján állókhoz:*

40 *És felelvén a király, azt mondja majd nékik: Bizony mondom néktek, a mennyiben megcselekedtétek egygyel az én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtétek meg.*

40 A király így felel majd nekik: „Bizony, mondom nektek, amikor ezeket tettétek akár csak eggyel is a legkisebb testvéreim közül, velem tettétek.”

41 TUNC DICET ET HIS, QUI A SINISTRIS ERUNT: “DISCEDITE A ME, MALEDICTI, IN IGNEM AETERNUM, QUI PRAEPARATUS EST DIABOLO ET ANGELIS EIUS.

41 Ezután a balján állókhoz is szól: Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.

41 Ezután a balján levőknek ezt fogja mondani: ‘Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és az ő angyalainak készült.

41 *Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült,*

41 *Akkor szól majd az ő bal keze felől állókhoz is: Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, a mely az ördögöknek és az ő angyalainak készíttetett.*

41 Akkor szól a balján állókhoz is: „Távozzatok tőlem, átkozottak, az ördögnek és angyalainak készített örök tűzre.

42 ESURIVI ENIM, ET NON DEDISTIS MIHI MANDUCARE; SITIVI, ET NON DEDISTIS MIHI POTUM;

42 Mert éhes voltam, s nem adtatok ennem. Szomjas voltam, s nem adtatok innom.

42 Mert éheztem és nem adtatok enni, szomjaztam és nem adtatok inni,

42 *mert éheztem, de ennem nem adtatok, szomjaztam, de innom nem adtatok,*

42 *Mert éheztem, és nem adtatok ennem; szomjúhoztam, és nem adtatok innom;*

42 Mert éheztem, és nem adtatok ennem, szomjaztam, és nem adtatok innom,

43 HOSPES ERAM, ET NON COLLEGISTIS ME; NUDUS, ET NON OPERUISTIS ME; INFIRMUS ET IN CARCERE, ET NON VISITASTIS ME”.

43 Idegen voltam, s nem fogadtatok be. Nem volt ruhám, s nem ruháztatok fel. Beteg és fogoly voltam, s nem jöttetek el meglátogatni.

43 idegen voltam és nem fogadtatok be, mezítelen voltam és nem öltöztettetek föl, beteg voltam és fogságban, és nem látogattatok meg engem.’

43 *vándor voltam, de be nem fogadtatok, mezítelen, de föl nem ruháztatok, beteg voltam és börtönben, de föl nem kerestetek.*

43 *Jövevény voltam, és nem fogadtatok be engem; mezítelen voltam, és nem ruháztatok meg engem; beteg és fogoly voltam, és nem látogattatok meg engem.*

43 jövevény voltam, és be nem fogadtatok, mezítelen voltam, és fel nem ruháztatok, beteg voltam, börtönben voltam, és nem látogattatok meg."

44 TUNC RESPONDEBUNT ET IPSI DICENTES: "DOMINE, QUANDO TE VIDIMUS ESURIENTEM AUT SITIENTEM AUT HOSPITEM AUT NUDUM AUT INFIRMUM VEL IN CARCERE ET NON MINISTRAVIMUS TIBI?".

44 Ekkor ezek is megkérdezik: Uram, mikor láttunk éhesen vagy szomjasan, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, s nem voltunk szolgálatodra?

44 Erre azok is megkérdezik: 'Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, mint idegent vagy mezítelenül, betegen vagy a fogságban, és nem szolgáltunk neked?'

44 *Erre azok is megkérdezik: Uram, mikor láttunk éhesnek vagy szomjasnak, vándornak vagy mezítelenül, betegen vagy börtönben, és nem szolgáltunk neked?*

44 *Akkor ezek is felelnek majd néki, mondván: Uram, mikor láttuk, hogy éheztél, vagy szomjúhoztál, vagy hogy jövevény, vagy mezítelen, vagy beteg, vagy fogoly voltál, és nem szolgáltunk volna néked?*

44 Akkor ezek is így válaszolnak neki: „Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, jövevénynek vagy mezítelennek, betegen vagy börtönben, amikor nem szolgáltunk neked?"

45 TUNC RESPONDEBIT ILLIS DICENS: "AMEN DICO VOBIS: QUAMDIU NON FECISTIS UNI DE MINIMIS HIS, NEC MIHI FECISTIS".

45 Erre majd ezt feleli: Bizony mondom nektek, amit a legkisebbek valamelyikével nem tettetek, velem nem tettétek.

45 Akkor ő így felel majd nekik: 'Bizony, mondom nektek: amikor nem tettétek meg ezt egynek e legkisebbek közül, nekem nem tettétek meg.'

45 *Ő azonban így felel: Bizony mondom nektek: amit nem tettetek eggyel is e legkisebbek közül, velem nem tettétek.*

45 *Akkor felel majd nékik, mondván: Bizony mondom néktek, a mennyiben nem cselekedtétek meg egygyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtétek meg.*

45 Akkor így felel nekik: „Bizony, mondom nektek, amikor nem tettétek meg ezeket eggyel a legkisebbek közül, velem nem tettétek meg."

46 ET IBUNT HI IN SUPPLICIUM AETERNUM, IUSTI AUTEM IN VITAM AETERNAM".

46 Ezek örök büntetésre mennek, az igazak meg örök életre."

46 És elmennek majd, ezek az örök gyötrelemre, az igazak pedig az örök életre.«

46 *Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig örök életre.*

46 *És ezek elmennek majd az örök gyötrelemre; az igazak pedig az örök életre.*

46 És ezek az örök büntetésre mennek, az igazak pedig az örök életre.

1.3. BEHATÁROLÁS

A szakasz Jézus utolsó nagy beszédének (Mt 24-25) utolsó epizódja, ami a tíz szűzről (Mt 25,1-13), illetve a talentumokról (Mt 25,14-30) szóló példabeszédeket követi. Ezután az evangélista arról számol be, hogy miután az Úr befejezte összes tanítását hamarosan bekövetkező kereszthaláláról szól tanítványainak (Mt 26,1). Vagyis az általunk vizsgált epizód a Mt 25,31-46 versek között helyezkedik el, s a Mester nagy tanító beszédeinek utolsó gondolatát tartalmazza!

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

A világ végéről, az Úr dicsőséges eljöveteléről és az utolsó ítéletről kíván tanítani az evangélista ebben a perikópában. Jézust mint hatalmas, tekintélyes, győztes Királyt mutatja be, aki dicsőséges trónusán ül. S ezzel reményt ad olvasóinak, hogy minden földi próbatétel és viszontagság ellenére az Úr győz, velünk marad (Mt 28,20). Továbbá hangsúlyozza az utolsó ítélet valóságát is s azt, hogy Jézus Krisztus előtt egyszer mindenkinek meg kell jelennie és számot kell adnia életéről. Útmutatást ad Máté arról is, hogy a kereszténynek nem rendkívüli, elvont dolgokat kell tenniük, hanem Jézust kell felismerniük és konkrétan szolgálniuk a testvéreikben, különösen a legkisebbekben, hiszen az ítéleten a menny és a föld Ura ezt fogja számon kérni mindenkitől. Ez pedig felelősségre és komolyságra kell, hogy ösztönözze az embert, mert tetteinek kihatása van saját örök sorsára!

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

καθίσει (*káthiszej*): 'ülni fog, helyet fog foglalni' (Mt 25,31)

Máténál Jézus háromszor alanya ennek a cselekvésnek: egyrészt mutatja tanítói tekintélyét, amikor az evangélista a hegyi beszéd során hangsúlyozza, hogy az Úr leült s így tanított (Mt 5,1). Másrészt pedig kifejezi dicsőséges hatalmát, ami az utolsó ítéletkor fog kinyilvánulni mindenki számára (Mt 19,28; Mt 25,31). Ez utóbbi előképileg megjelenik már a Mesternek abban a példabeszédében is, amikor a mennyek országáról és a világ végéről úgy beszél, mint amikor leülve kiválogatják a halászok a hal javát, s a hitványát kidobálják (vö. Mt 13,47-50). Jézus ülő magatartása tehát tekintélyét és hatalmát jelzi.

κληρονομήσατε (*kléronomészáte*) 'örököljétek! kapjátok osztályrészül!' (Mt 25,34)

Az örökölni kifejezéshez az Újszövetségben gyakran pozitív tárgy kapcsolódik: a föld (Mt 5,5), az örök élet (Mt 19,29; Mk 10,17; Lk 10,25; Lk 18,18), a királyság, vagyis Isten Országa (Mt 25,34; 1Kor 6,9-10; 1Kor 15,50; Gal 5,21), az üdvösség (Zsid 1,14), az

ígéretek (Zsid 6,12), az áldás (Zsid 12,17; 1Pét 3,9). A szó arra is utal, hogy itt olyan dologról van szó, amit az ember Istentől kap ajándékba, s ami elsősorban az örök élettel áll kapcsolatban.

Máté először a hegyi beszédben használja ezt a kifejezést, boldognak nevezve a szelídeket, akik örökölni fogják a földet (Mt 5,5). Majd az örök életre utalva, amit mindenekelőtt azoknak ígér meg az Úr, akik Őérte mindenüket elhagyják (Mt 19,29). Végül pedig az utolsó ítélet kapcsán, ahol azok kapják meg az Ország jutalmát, akik irgalmasak voltak (Mt 25,34). Mind a három alkalommal Jézus egy- egy beszédében hangzik el ez a szó: az első és az utolsó nagy beszédében is (Mt 5-7; Mt 24-25). Vagyis központi üzenete az Úrnak az, hogy Isten mindenkit meghív a mennyország örömébe, de ez azoknak lehet elsősorban osztályrészük, akik szelídek, akik elhagynak mindent az Úrért, illetve, akik felismerik és szolgálják Jézust a másik emberben.

ἐλαχίστων (*elákhisztón*) 'a legkisebbek /közül/' (Mt 25,40.45)

A felsőfokú szóalak ötször található meg a Máté- evangéliumban, mindig Jézussal összefüggésben. Először Betlehemre, születési helyére utalva, az ószövetségi próféciát idézve (Mik 5,1.3; Mt 2,6). Majd amikor arról tanít az Úr, hogy, aki a legkisebb parancsolatokat elhagyja, az legkisebb lesz a mennyek országában is (Mt 5,19), illetve, hogy Ő a legkisebb emberben is jelen van (Mt 25,40.45). Tehát az evangélista kiemeli azt a tényt, hogy a szerény körülmények között megszületett Megváltó azonosítja magát a legkisebbekkel. Mindez pedig Isten Fiának gyengédségét és szelídségét mutatja, aki egy lett közülünk (vö. Mt 1,18-25; Mt 11,29), s aki kiüresítette önmagát (vö. Fil 2,5-8).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

7,23 Akkor kijelentem nekik: Sosem ismertelek benneteket. Távozzatok színem elől, ti gonosztevők!

8,20 Jézus így válaszolt: „A rókáknak van vackuk, az ég madarainak fészkük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania."

10,40 Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem fogad be, azt fogadja be, aki engem küldött.

10,42 S ha csak egy pohár friss vizet ad is valaki egynek, akár a legkisebbnek is azért, mert az én tanítványom: bizony mondom nektek, nem marad el jutalma.

18,5 Aki befogad egy ilyen gyereket a nevemben, engem fogad be.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 9,41 Ha csak egy pohár vizet ad is nektek valaki inni azért, mert Krisztuséi vagytok, bizony mondom nektek, megkapja érte a jutalmat.

Lk 10,16 Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket elutasít, engem utasít el, aki pedig engem elutasít, azt utasítja el, aki küldött.

Lk 12,32 Ne félj, te kisded nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja országát.

Lk 22,30 hogy majd asztalomnál egyetek és igyatok országomban, és trónon ülve ítélkezzetek Izrael tizenkét törzse fölött.

Jn 5,29 Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.

Jn 13,33-35 Fiaim, már csak rövid ideig vagyok veletek. Keresni fogtok, de amint a zsidóknak mondtam, most nektek is mondom: Ahova megyek, oda ti nem jöhettek. Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.

Jn 20,17 Jézus ezt mondta neki: „Engedj! Még nem mentem föl Atyámhoz. Inkább menj el testvéreimhez és vidd nekik hírül: Fölmegyek Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, Istenemhez és a ti Istenetekhez.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Tób 4,17 Tedd a kenyeredet és öntsd a borodat az igazak sírjára, és ne add a bűnösöknek.

Jób 22,6-9 Ingyen szedtél zálogot atyádfiaitól, a meztelen szegénynek elvetted ruháját. A szomjazó embernek nem kínáltál vizet, s az éhezőtől megtagadtad a kenyeret. A szegényt kiforgattad minden földjéből, és a tekintélyes most lakhat rajta. Üres kézzel küldted el az özvegyeket, az árváknak meg összetörted a karjuk.

Jób 31,32 Idegenből jöttnek nem kellett kint hálni, minden jövevénynek nyitva állt a kapum.

Péld 19,17 Aki megszánja a szegényt, az Úrnak ad kölcsön, és ő megfizeti a jótéteményét.

Sir 7,32-35 A szegény felé is nyújtsd ki a kezedet, hogy az áldásod tökéletes legyen. Minden élőlénynek adj ajándékot, még a halottól se tagadd meg a szeretetet. Azoktól, akik sírnak, ne húzódjál félre, és gyászolj együtt a gyászolókkal. Ne légy rest, hanem látogasd meg a betegeket, ezáltal gyarapszik benned a szeretet.

Iz 58,6-8 Tudjátok, milyen az a böjt, amelyet én kedvelek? Ezt mondja Isten, az Úr: Törd össze a jogtalan bilincseket, és oldd meg az iga köteleit! Bocsásd szabadon az elnyomottakat, törj össze minden igát! Törd meg az éhezőnek kenyeredet, és a hajléktalan szegényt fogadd be házadba. Ha mezítelent látsz, öltöztesd föl, és ne fordulj el embertársad elől! Akkor majd felragyog világosságod, mint a hajnal, és a rajtad ejtett seb gyorsan beheged. Előtted halad majd igazságod, és az Úr dicsősége lesz a hátvéded.

Ez 18,7.9.16 senkit sem nyom el, visszaadja az adósnak a zálogot, semmit sem vesz el erőszakkal, kenyerét megosztja az éhezővel, felruházza a mezítelent" "a törvényeimhez igazodik és hűségesen megtartja parancsaimat, az ilyen ember igaz, és biztosan életben marad – mondja az Úr, az Isten." "nem nyom el senkit, nem tartja vissza a zálogot, nem követ el rablást, kenyerét megosztja az éhezővel, felruházza a mezítelent

Ez 34,17 Ami meg titeket illet, juhaim – mondja az Úr, az Isten –, nézzétek, igazságot teszek a juhok között, a kosok és a bakok között.

Dán 12,2 Akik a föld porában alszanak, azok közül sokan feltámadnak, némelyek örök életre, mások gyalázatra, örök kárhozatra.

Zak 14,5 A Hinnom völgye pedig beomlik Goától a Jasolig. Beomlik úgy, amint már Uzijának, Júda királyának idejében is beomlott a földrengés következtében. Az Úr, a te Istened pedig bevonul, és vele együtt a szentek is, mindnyájan.

ApCsel 9,5 Erre megkérdezte: „Ki vagy, Uram?" Az folytatta: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl."

Róm 8,17 Ha pedig gyermekei, akkor örökösei is: Istennek örökösei, Krisztusnak társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.

2Kor 12,7 De hogy a nagyszerű kinyilatkoztatás elbizakodottá ne tegyen, tövist kaptam testembe, a sátán angyalát, hogy arcul csapkodjon, és el ne bízzam magam.

Ef 1,4 Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte.

Zsid 13,3 Gondoljatok a foglyokra, mintegy osztozva sorsukban, és az üldözöttekre, hiszen magatok is testben éltek.

Jak 2,15-16 Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka, és egyiketek így szólna hozzá: „Menj békében, melegedj, és lakjál jól!", de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna?

Jel 3,21 A győztest magam mellé ültetem a trónra, ahogy én is győztem, és együtt ülök Atyámmal a trónon.

Jel 12,7.9 Ezután nagy harc támadt a mennyben. Mihály és angyalai megtámadták a sárkányt. A sárkány és angyalai védekeztek" "Levetették a nagy sárkányt, az ősi kígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki tévútra vezeti az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is.

Jel 14,10 az inni fog az Isten haragjának borából, amelyet színtisztán töltött haragja kelyhébe. Kénköves tűzben fog gyötrődni a szent angyalok és a Bárány színe előtt.

Jel 20,10-11 Az ördögöt, aki félrevezette őket, kénköves, tüzes tóba vetették – itt fog gyötrődni a vadállattal és a hamis prófétával éjjel-nappal, örökkön-örökké. Akkor hatalmas ragyogó trónt láttam, és a rajta ülőt, akinek tekintete elől menekült a föld s az ég, de nem maradt számukra hely.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágston az *Isten városáról* című művében kitér arra, hogy két szeretet létezik, mely várost alapít. Az egyik az önszeretet, mely egészen Isten megvetéséig is elmehet. Ez alapítja a földi várost. A másik az Isten iránt érzett szeretet, mely egészen önmagunk megvetéséig mehet el, amely a mennyei várost alapítja. Az első önmagában, az emberekben keresi a dicsőséget, a második pedig Istenben. Mi, akik megkeresztelkedtünk, mindkét városhoz tartozunk. Meg kell tartanunk a földi város törvényeit, de nem szabad elfelednünk hová tartunk, hová is tartozunk igazán. A mennyei város utáni vágyat, ahol Krisztus mint király uralkodik, a lélek ébreszti bennünk. A mennyei város pedig mindenkit hív, lakjon bárhol is a földön, beszéljen bármilyen nyelvet is. Aki azonban erre a hívásra igennel felel, utána a földön zarándokként fog élni, míg meg nem érkezik céljához: a mennyei városba. A földön királyok uralkodnak és minden nép a maga királyának szolgál. A mennyei városban, bár a föld minden nemzetéből odaözönlenek, csak egy király van: az Úr, akinek mindenki engedelmeskedik. Aki szemét Isten országára szegezi és odatart, megtartja az Úr törvényeit. Nem fog gonoszat cselekedni, ezért a földön jó polgára lesz annak az országnak, amelyikben lakik. Ebből következőleg a mennyei város utáni vágy békét tud hozni a földi városra is. Az igazi, örök és teljes béke csak Krisztus Urunk örök országában valósul meg.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

440. Jézus elfogadta Péter hitvallását, aki őt Messiásnak ismerte el, de közvetlen utána meghirdette az Emberfiára váró szenvedést. Messiási királyságának igazi tartalmát az Emberfiának – "aki alászállott a mennyből" (Jn 3,13) – transzcendens mivoltában és a Szenvedő Szolga megváltó küldetésében tárta föl: "Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja életét váltságul sokakért" (Mt 20,28). Ezért királyságának igazi értelme csak a kereszt magasságában nyilvánult meg. Csak a föltámadás után hirdethette Péter Isten népe színe előtt az Ő messiási királyságát: "Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette Őt, ezt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!" (ApCsel 2,36).

446. Az Ószövetség könyveinek görög fordításában a ki nem mondható JHVH nevet, amelyen Isten Mózesnak kinyilatkoztatta magát, a Küriosszal (`Úr') adják vissza. Ezért az Úr az Izrael Istene istenségét kifejező, leggyakrabban használt névvé vált. Az Újszövetség az "Úr" cím e jelentését alkalmazza az Atyára, s ugyanakkor – és ez az újdonság – Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el.

447. Maga Jézus magának tulajdonítja ezt a címet, burkoltan, amikor a farizeusokkal a 110. zsoltár értelméről vitatkozik, de kifejezetten is, amikor apostolaihoz szól. Egész nyilvános élete folyamán a természet, a betegségek, az ördögök, a halál és a bűn fölött gyakorolt uralma bizonyította isteni fölségét.

448. Az emberek az evangéliumok elbeszéléseiben nagyon gyakran fordulnak Jézushoz úgy, hogy "Úr"-nak nevezik Őt. Ez a cím azok tiszteletét és bizalmát tanúsítja, akik közelednek Jézushoz, és Tőle segítséget és gyógyulást remélnek. A Szentlélek indítására kifejezi Jézus isteni misztériumának elismerését. A föltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: "Én Uram, én Istenem!" (Jn 20,28). Majd a szeretettel és a ragaszkodással gazdagodik, mely a keresztény hagyománynak lesz sajátja: "Az Úr az!" (Jn 21,7).

449. Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni "Úr" címet megadják, kezdettől fogva állítják, hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti, mert Ő "egyenlő Istennel" (Fil 2,6), s mivel az Atya – föltámasztva Őt a halálból és fölmagasztalva a maga dicsőségébe – kinyilvánította Jézus ezen uralmát.

450. A keresztény történelem kezdetétől fogva annak állítása, hogy Jézus Úr a világ és a történelem fölött, annak elismerését is jelenti, hogy az ember személyes szabadságát semmiféle földi hatalomnak nem köteles alávetni, csak egyedül Istennek, az Atyának és az Úr Jézus Krisztusnak: a császár nem az "Úr". "Az Egyház hiszi, hogy az egész emberi történelem kulcsát, középpontját és célját Urában és Mesterében találja meg."

451. A keresztény imádságban meghatározó az "Úr" megszólítás, mind az imádságra szólító "az Úr legyen veletek"-ben, mind a könyörgést lezáró "A mi Urunk Jézus Krisztus által"-ban, vagy a bizalom- és reményteljes kiáltásban: "Maran atha!" (`Az Úr jön!'), vagy "Marána tha" (`Jöjj el, Úr!'; 1Kor 16,22). "Amen, jöjj el, Úr Jézus!" (Jel 22,20)

668. "Krisztus meghalt és életre támadt, hogy a holtaknak és élőknek egyaránt Ura legyen" (Róm 14,9). Mennybemenetele azt jelenti, hogy embersége részesedik Isten hatalmában és tekintélyében. Jézus Krisztus az Úr: övé minden hatalom a mennyben és a földön. Ő "fölötte áll minden fejedelemségnek, hatalomnak, erősségnek és uralomnak", mert az Atya "mindent az ő lábai alá vetett" (Ef 1,20–22). Krisztus a mindenség és a történelem ura . Benne az ember történelme és az egész teremtés is megtalálja "újraösszefoglalását", transzcendens csúcspontját.

669. Mint Úr Krisztus feje is az Egyháznak, mely az ő Teste. A mennybe fölemelkedett és megdicsőült Krisztus, mivel küldetését így teljesíti be teljesen, Egyházában itt marad a földön. A megváltás a forrása annak a tekintélynek, amelyet Krisztus az Egyház fölött a Szentlélek erejével gyakorol. "Krisztus Országa a misztériumban már jelen van" az Egyházban, mely "az Ország csírája és kezdete a földön".

670. A mennybemenetel óta Isten tervének megvalósulása elkezdődött. Már az "utolsó órában" vagyunk (1Jn 2,18). "Elérkezett tehát már hozzánk az idők vége, és e világ megújítása visszavonhatatlanul elkezdődött, és a jelen világban bizonyos módon elővételeztetik: az Egyház ugyanis már a földön igaz, jóllehet tökéletlen szentséggel ékeskedik." Krisztus Országa jelenlétét azon csodálatos jelekkel már mutatja, melyek kísérik az Egyház által történő hirdetését.

671. Krisztus országa azonban, mely az Egyházban már jelen van, még nem teljesedett be "hatalommal és nagy dicsőséggel" (Lk 21,27) a Király eljövetelével a földre. Az Országot a gonosz hatalmak még támadják, jóllehet gyökerében Krisztus húsvétja már legyőzte őket. Amíg minden alá nem vettetik neki, "amíg nem lesz új ég és új föld,

melyekben igazságosság lakik, addig a zarándok Egyház szentségeiben és intézményeiben, melyek ehhez a történelmi időhöz tartoznak, ennek a világnak alakját hordozza, mely elmúlik, és maga is ott él a teremtett dolgok között, melyek mindmáig sóhajtoznak és vajúdnak, és várják Isten fiainak megnyilvánulását". Ezért imádkoznak a keresztények, főképpen a szentmisében, sürgetvén Krisztus visszatérését, mondván: "Jöjj el, Urunk!" (Jel 22,20).

672. Krisztus mennybemenetele előtt megmondta, hogy még nem jött el az Izrael által várt messiási ország dicsőséges megalapításának ideje, melynek az összes emberek számára meg kell hoznia a próféták szerint az igazságosság, a szeretet és a béke végső rendjét. A mostani idő az Úr szerint a Lélek és a tanúságtétel ideje, de olyan idő is, melyet a közelgő "szorongatás" és az Egyházat nem kímélő gonosztól való próbatétel határoz meg, és bevezeti az utolsó napok harcát. A várakozás és a virrasztás ideje.

783. Jézus Krisztust az Atya a Szentlélekkel fölkente, és "pappá, prófétává, királlyá" tette. Isten egész népe részesedik Krisztus e három hivatalában, és felelős a belőlük adódó küldetésért és szolgálatért.

786. Végül Isten népe részesedik Krisztus királyi feladatköréből is. Krisztus a maga királyságát azáltal gyakorolja, hogy halálával és föltámadásával minden embert magához vonz. Krisztus, a mindenség Királya és Ura mindenki szolgájává lett, mert "nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja az életét, váltságul sokakért" (Mt 20,28). A keresztény számára Neki "szolgálni uralkodást jelent"; az Egyház főként "a szegényekben és a szenvedőkben ismeri föl szegény és szenvedő Alapítójának képmását". Isten népe a maga "királyi méltóságát" azzal valósítja meg, hogy hivatásának megfelelően Krisztussal együtt szolgál.

"Mindazokat, akik Krisztusban újjászülettek, a kereszt jele királlyá teszi, a Szentlélek kenete pedig pappá szenteli. Ezért minden szellemi és lelki kereszténynek tudnia kell – eltekintve a mi hivatalunk sajátos feladataitól –, hogy királyi nemzetségből származik és papi kötelezettségei is vannak. Mi más volna annyira királyi, mint hogy az Istennek engedelmes lélek uralkodik a testén? És mi más volna annyira papi feladat, mint az Úrnak a tiszta lelkiismeretet és a jámborság szeplőtelen áldozatát a szív oltárán fölajánlani?"

908. Krisztus halálig tartó engedelmessége által tanítványaival közölte a királyi szabadság ajándékát, hogy "önmegtagadásukkal és szent életükkel legyőzzék magukban a bűn országát".

"Mindaz, aki a saját teste fölé kerekedett és megfelelő elevenséggel uralkodván önmagán nem engedi, hogy a test szenvedélyei megzavarják a lelkét, azt, mivel bizonyos királyi hatalommal megfékezi önmagát, méltán mondják királynak, mert uralni tudja magát és független, és nem hagyja, hogy fogolyként bűnbe vonszolják."

2105. A hiteles kultusz Isten felé az embernek egyénileg és társadalmilag egyaránt kötelessége. Ez "hagyományos katolikus tanítás az embereknek és a csoportoknak az igaz vallás és Krisztus egyetlen egyháza iránti erkölcsi kötelességéről". Az Egyház, szüntelen hirdetve az evangéliumot az embereknek, azon fáradozik, hogy akik hallgatják az evangéliumot, át tudják hatni a közösség "gondolkodását és erkölcseit, törvényeit és

szervezeteit", melyben élnek. A keresztények társadalmi kötelessége, hogy tiszteljék és ébresszék föl minden emberben az igaz és a jó szeretetét. Meg kell ismertetniük az egyedül igaz vallást, mely a katolikus és apostoli Egyházban létezik. A keresztények arra hivatottak, hogy a világ világossága legyenek. Az Egyház ezáltal mutatja meg Krisztus királyságát a teremtés és különösen az emberi társadalmak fölött.

2628. Az imádás az ember alapvető magatartása, aki Teremtője színe előtt teremtménynek ismeri el önmagát. Magasztalja az Úr nagyságát, aki megteremtett, és az Üdvözítő mindenhatóságát, aki a rossztól megszabadít minket. Az imádás a szellem leborulása a "dicsőség Királya" előtt és meghajló elcsöndesedés Isten előtt, aki "mindig nagyobb". A háromszor szent és mindenekfölött szeretetreméltó Isten imádása alázattal tölt el és biztonságot ad alázatos kéréseinknek.

678. Jézus a próféták és Keresztelő János után prédikációjában meghirdette az utolsó nap ítéletét. Akkor napvilágra kerül majd minden egyes ember élete és a szívek titkai. Akkor elítéltetik a bűnös hitetlenség, mely semmibe vette az Istentől fölajánlott kegyelmet. A felebarátok iránti magatartás fogja megmutatni a kegyelem és az isteni szeretet elfogadását vagy elutasítását. Az utolsó napon Jézus fogja mondani: "Amikor egynek a legkisebb testvéreim közül megtettétek, nekem tettétek meg" (Mt 25,40).

679. Krisztus az örök élet Ura. Az emberek cselekedetei és szíve fölötti végső ítélet teljes joga Őt illeti mint a világ Megváltóját. E jogot keresztje által "szerezte meg". Az Atya is "minden ítéletet átadott a Fiúnak" (Jn 5,22). A Fiú azonban nem azért jött, hogy ítéljen, hanem hogy üdvözítsen, s hogy ajándékozza az életet, mely Őbenne van. A kegyelem visszautasítása által ebben az életben mindenki már elítéli önmagát, cselekedetei szerint kapja meg jutalmát és örökre elkárhoztathatja magát a szeretet Lelkének visszautasításával .

1001. Mikor? Véglegesen az "utolsó napon" (Jn 6,39–40.44.54; 11,24); "a világ végén". A halottak föltámadása ugyanis szorosan összefügg Krisztus második eljövetelével:

"A parancsszóra, a főangyal kiáltására, Isten harsonazengésére az Úr maga száll le a mennyből, s először a Krisztusban elhunytak támadnak föl" (1Tesz 4,16).

1038. Az összes halottak, "az igazak és a gonoszok" (ApCsel 24,15) föltámadása megelőzi az utolsó ítéletet. Ez lesz az "az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják Isten Fiának szavát. Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszat tettek, az ítélet föltámadására" (Jn 5,28–29). Akkor majd eljön Krisztus "a maga dicsőségében és Vele mind az angyalok (...). És összegyűjtik elébe az összes nemzetet; és elkülöníti őket egymástól, miként a pásztor elkülöníti a juhokat a kosoktól, és a juhokat a jobbjára, a kosokat pedig a baljára állítja. (...) És elmennek ezek az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre." (Mt 25,31–33.46)

1039. Krisztus színe előtt, aki az Igazság, véglegesen nyilvánvalóvá válik majd minden egyes ember igazi kapcsolata Istennel. Az utolsó ítélet föl fogja tárni végső következményeiig mindazt a jót, amit bárki tett vagy elmulasztott földi életében:

"Őrzik mindazt, amit a gonoszok tesznek – és ők ezt nem tudják – arra a napra, amikor eljön a mi Istenünk nyilvánvalóan, és nem fog hallgatni (Zsolt 50,3) (...). Ezután odafordul azokhoz, akik a balján vannak: Elhelyeztem kicsinyke szegényeimet

számotokra a földön. Én mint a Fő – mondja – a mennyben ültem az Atya jobbján, de tagjaim a földön küszködtek, tagjaim a földön nélkülöztek. Tagjaimnak adhattatok volna és a Főhöz jutott volna, amit adtok. És megtudnátok, hogy amikor kicsinyke szegényeimet elhelyeztem számotokra a földön, hordáraitokká tettem őket, akik cselekedeteiteket a kincstáramba hozták volna. De ti semmit nem adtatok a kezeikbe, ezért nem találtok nálam semmit.«"

1040. Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor fog történni. Egyedül az Atya ismeri a napot és az órát, egyedül Ő dönt az Ő eljöveteléről. Akkor fogja kimondani Fia, Jézus Krisztus által végső szavát az egész történelemről. Meg fogjuk ismerni a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük majd a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet meg fogja mutatni, hogy Isten igazságossága győz minden igazságtalanság fölött, amit teremtményei elkövettek, és hogy az Ő szeretete erősebb, mint a halál.

1041. Az utolsó ítélet hirdetése megtérésre hív mindaddig, amíg Isten az embereknek adja "az alkalmas időt" és "az üdvösség napját" (2Kor 6,2): szent istenfélelemre és az Istenország igazságának keresésére késztet. Hirdeti az Úr visszatérésének "boldog reményét" (Tit 2,13), aki "eljön, hogy megdicsőüljön szentjeiben és csodálatos legyen mindazokban, akik hittek" (2Tesz 1,10).

2816. Az Újszövetségben a "baszileia" szót lehet fordítani "királyság" (elvont fogalom), "ország" (konkrét fogalom) vagy "uralkodás" (cselekvés fogalma) értelemben. Számunkra elsősorban Isten országát jelenti/Isten országa előbb van, mint mi. A megtestesült Igében elközelgett, az egész evangélium hirdette, Krisztus halálában és föltámadásában eljött. Az utolsó vacsora óta Isten országa az Eucharisztiában is eljön, jelen van közöttünk. El fog jönni dicsőségben, amikor Krisztus visszaadja azt Atyjának.

"De lehet maga Krisztus is Isten országa, akinek eljövetelére naponta vágyódunk, és óhajtjuk, hogy gyorsan mutatkozzék meg. Mivel Ő a mi föltámadásunk, hiszen föltámadunk Őbenne, Őt magát is tekinthetjük Isten országának, mivel uralkodni fogunk Őbenne."

2817. Ez a "Marana tha" kérés a Lélek és a Menyasszony kiáltása: "Jöjj el, Úr Jézus!"

"Ha nem is állna ott az imádság elején az ország eljövetelének kérése, a későbbiek során kimondanánk, mert reményünk tárgya felé sietünk. Az oltár alatt türelmetlenül kiáltják a vértanú lelkek az Úrnak: »Meddig nem állsz bosszút vérünkért, Urunk, a föld lakóin?« (Jel 6,10). A világ végén ugyanis megtörténik a bosszúállás értük. Sőt, amilyen gyorsan lehet, Urunk, jöjjön el a te országod!"

2818. Az Úr imájában elsősorban Isten országának végső, Krisztus visszatérésével történő eljöveteléről van szó. De ez a vágy az Egyházat nem téríti el küldetésétől e világban, sőt még inkább kötelezi. Pünkösd óta ugyanis az ország eljövetele az Úr Lelkének a műve, "aki Krisztus művét folytatja a világban és minden megszentelést teljessé" tesz.

2819. "Isten országa (...) igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben" (Róm 14,17). A végső idők, melyekben élünk, a Szentlélek kiáradásának ideje. Ezért folyik a végső harc a "test" és a Lélek között.

"A tiszta lélek mondhatja bizalommal: »Jöjjön el a te országod«. Aki ugyanis meghallotta Pált, aki mondta: »Ne uralkodjék tehát a bűn halandó testetekben!« (Róm 6,12), és cselekedetben, gondolatban és beszédben megtisztult, az mondhatja Istennek: »Jöjjön el a te országod!«"

2820. A Lélek szerint ítélve meg a dolgokat a kereszténynek különbséget kell tenniük Isten országa növekedése valamint a kultúra és a társadalom – melyben élnek – haladása között. E különbségtétel nem szétválasztás. Az ember örök életre szóló meghívása nem elnyomja, hanem megerősíti kötelességét, hogy a Teremtőtől kapott erővel és eszközökkel az igazságosságért és a békéért éljen ebben a világban.

2821. E kérést támogatja Jézus imádsága – mely az Eucharisztiában jelen van és hatékony –, és benne nyer meghallgatást; gyümölcsét a boldogságok szerinti új életben termi meg.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

Szent VI. Pál pápa: Indulgentiarum doctrina apostoli konstitúció

2. Miként az isteni kinyilatkoztatásból tudjuk, a bűnöket az isteni szentség és igazságosság által kiszabott büntetések követik, melyeket akár itt a Földön az életnek fájdalmaival, nyomorúságaival és viszontagságaival, s főként a halál elviselésével, akár a másvilágon tűz és szenvedések, vagyis tisztító büntetések által kell lerónunk. A keresztények ezért mindenkor meg voltak győződve arról, hogy a gonosz útnak sok keserves következménye van, s hogy a gonosz út göröngyös, tövises és ártalmas számára, akik járnak rajta.

Isten igazságos és irgalmas ítélete azért rója ki ezeket a büntetéseket, hogy megtisztítsa a lelket, megvédje az erkölcsi rend szentségét, és teljes méltóságában állítsa helyre Isten dicsőségét. Minden bűn megzavarja ugyanis azt az egyetemes rendet, amit Isten kimondhatatlan bölcsessége és végtelen szeretete határozott meg; és minden bűn igen nagy javakat rombol le mind a bűnös személy, mind az emberi társadalom szempontjából. Világosan látta minden kor keresztényeinek lelkiismerete, hogy a bűn nemcsak az isteni törvény áthágása, hanem azonfelül még ha nem is mindig közvetlenül és nyíltan az Isten és az ember közötti személyes barátságnak is megvetése vagy elhanyagolása, Istennek valóságos és soha eléggé föl nem mérhető megsértése,sőt hálátlan visszautasítása annak a szeretetnek, melyet Isten Krisztusban ajánlott föl nekünk, amikor Krisztus a barátaivá hívta meg tanítványait, nem szolgáknak.

Szent VI. Pál pápa: Populorum progressio enciklika

74. Tudjuk, milyen sok fiatal válaszolt máris lelkesen és szolgálatkészen boldog emlékezetű elődünknek, XII. Piusnak a világiak missziós mozgalmát buzdító szavaira. Azt is tudjuk, hogy sok fiatal pedig állami vagy magánjellegű szervezetek keretében ajánlotta fel önkéntes segítségét és munkáját a fejlődő országok javára. Nagy örömmel hallottuk, hogy néhány országban a katonai szolgálatnak legalább egy meghatározott idejét le lehet tölteni úgynevezett „szociális szolgálatban" is, amit egyszerűen csak „szolgálatnak" mondanak. Hogyne mondanánk hát áldást egész szívünkből az ilyen

kezdeményezésekre, meg azokra a jóakaratú emberekre, akik meg is valósították ezeket!? Bárcsak mindenki, aki Krisztus tanítványának vallja magát, megfelelne a szavának: „Éhes voltam és adtatok ennem. Szomjas voltam és adtatok innom. Nem volt ruhám és felruháztatok. Beteg voltam és meglátogattatok. Börtönben voltam és fölkerestetek." Senki nem nézheti közömbösen testvérei sorsát, akiket még ma is maga alá temet a nyomor, akik tudatlanságuk kiszolgáltatottjai, a létbizonytalanság áldozatai. Minden kereszténynek éppen úgy meg kell indulnia e szenvedések láttán, ahogyan Krisztus is megindult, szólván: „Szánom a tömeget".

Szent II. János Pál pápa: Redemptor hominis enciklika

16. Ha tehát korunk, a mi nemzedékünk időszaka, mely a második évezred vége felé közeledik, egyrészt ragyogó fejlődéssel dicsekedhet, másrészt tele van az embert fenyegető veszedelmekkel, akkor az Egyháznak erről minden jóakaratú emberrel beszélnie kell és szüntelen dialógust kell folytatnia. Úgy tűnik ugyanis, hogy a mai ember állapota nem felel meg az objektív erkölcsi rend, az igazságosság és főként az emberi nem szociális szeretete követelményeinek. Ezek pedig nem mondanak mást, mint amit a Teremtő mondott az embernek, amikor átadta neki a földet. Ezt az első szót erősítette meg Krisztus a Megtestesülés misztériumában. A II. Vatikáni Zsinat szépen mondja el ugyanezt azokban a fejezetekben, melyekben „az ember királyi méltóságáról" és arról a meghívásról szól, mely az embert Krisztus „királyi tisztségében" akarja részesíteni. De mi mást jelent az ember látható világ fölötti „királyi tisztsége" és „uralma „, melyet maga a Teremtő bízott rá, mint hogy magasabbrendű az etikai rend a technikánál, a személy a dolgoknál és a lélek az anyagnál?

Ezért figyelembe véve az elmondottakat, a mai fejlődés minden fokát gondosan szemmel kell tartani; e fejlődés minden egyes tényezőjéről szinte röntgenfelvételt kell készíteni. Mert a személyek megsegítéséről van szó, s nemcsak azoknak a dolgoknak a szaporításáról, melyeket a személy használhat. Arról van szó – amint ezt korunk egyik filozófusa megfogalmazta és a Zsinat jóváhagyta –, hogy az embernek ne csak „többje legyen", hanem, hogy ő maga „több legyen". Már jelen van és észlelhető a veszély, hogy az ember, miközben a gazdasági dolgok fölötti uralmát növeli, a lényeges kérdésekben elveszíti az uralomat, és embersége különféle módokon rabja lesz az általa látszólag uralt dolgoknak; s ő maga – bár ezt nem veszi azonnal észre – sokszoros manipuláció áldozata lesz, mégpedig az egészközösségi élet szervezett formái által, a termelő rendszerek és a tömegkommunikációs eszközök révén. Az ember pedig nem mondhat le sem önmagáról, sem a világban betöltött különleges szerepéről; nem lehet rabszolgája a dolgoknak, rabszolgája gazdasági rendszereknek, és rabszolgája a saját termékeinek. Az az emberi kultúra, mely mindent az anyagból vezet le, az embert ilyen rabszolgaságba süllyeszti, akkor is, ha ezt úttörői nem tudják vagy nem szándékolják. Ez az oka annak, miért féltjük most az embert. Nemcsak elvontan kell válaszolnunk tehát a kérdésre, hogy ki az ember, hanem az ember életének és kultúrájának teljes valóságáról van szó. A mindennapi élet dolgairól kell szólni, és azokról a kezdeményezésekről, melyek a civilizáció, a politikai, gazdasági, társadalmi élet és az egyes államok sok területét érintik.

S azért állítottuk, hogy a mai ember helyzete eltér az erkölcsi tanítás, az igazságosság és a szociális szeretet objektív követelményeitől, mert közismert tények és

összehasonlítások bizonyítják, melyekről gyakran volt szó pápai megnyilatkozásokban, a Zsinaton és a Szinodusokon. A mai helyzet kétségtelenül nem mindenütt egyforma, hanem sok változata van. E változatok történelmi okok következményei ugyan, de az etikai tanításra is nagyon hatnak. Jól tudjuk, hogy vannak fogyasztói társadalmak, melyekben a cél egyénileg is, közösségileg is a birtokolt javak minél nagyobb mennyisége – ez a nagyon fejlett országok jellemzője –; ugyanakkor más társadalmakban nagyon sokan éheznek, és nem kevesen a mindennapi kenyér híján éhenhalnak. Ugyanígy némelyek gonosz szabadsággal féktelenek a javak használatában, s ez etikailag nem lehet kifogástalan; ugyanakkor mások szabadságát megkötik; azokét, akik nyomorúságban élnek, s akiket egyre nagyobb nyomorúságba kényszerítenek.

Ez a közismert összevetés és a kiáltó ellentét, melyről a század pápái valamennyien beszéltek megnyilatkozásaikban, legújabban XXIII. János és VI.Pál pápa, világméretűvé tágítja a lakmározó dúsgazdagról és a koldus Lázárról szóló példabeszédet.

A dolog méretei kérdésessé teszik azokat a pénzügyi, termelési, kereskedelmi és elosztási rendszereket, melyek különféle politikai rendszerekben uralják az egészvilággazdaságot. Ezek ugyanis képtelenek megszüntetni a múlt időkből örökölt szociális igazságtalanságokat, és korunk erkölcsi követelményeinek sem képesek eleget tenni. S miközben az embert az általa teremtett terhek szolgájává teszik, míg egyre gyorsabban merítik ki a föld gazdagságát és erőit, valamint szennyezik a környezetet, ugyanezek a rendszerek egyre szélesítik a nyomor zónáit és terjesztik a félelmet, a hiú reményeket és az erőszakot

Félelmetes helyzet elé kerültünk, mely senkit nem hagyhat közömbösen: mert az, aki az egyik oldalon a lehető legnagyobb nyereséghez akar jutni, s a másik oldalon károk és jogtalanságok árát fizeti, az egyaránt az ember! A helyzetet tovább súlyosbítja az, hogy közvetlen egymás közelében élnek kiváltságos, dúsgazdag rétegek és nyomorult szegények; fejlett nemzetek, melyek fölhalmozzák a javakat, és olyan népek, melyek nyomora egyre nagyobb bajok forrása. Ehhez járul még az infláció, a munkanélküliség: újabb jelei annak az erkölcsi zűrzavarnak, mely az egész világon megfigyelhető, s amely egyre sürgeti az ember igazi méltóságának megfelelő bátor és hatékony megoldásokat.

E feladat nem haladja meg az ember teljesítőképességét. A szó tágabb értelmében a szolidaritás elvének kell segítenie az intézményeket a kellő megoldások megtalálálásában – akár a kereskedelemről van szó, ahol a dolgok irányításában egy egészséges versenynek kell érvényesülnie, akár a javak legtágabb értelemben való elosztásáról –, tudniillik abban, hogy a gazdaságilag elmaradott népek ne csupán elemi szükségleteiket elégíthessék ki, hanem valóban fejlődni is képesek legyenek.

Ezen a nehéz úton – azaz a gazdasági élet struktúráinak megváltoztatásának útján, amire viszont égetően szükség van – a lélek, az akarat és a szív igaz megtérése nélkül csak nagyon nehezen lehet előbbre vergődni. Mert ez az út az egyes emberek és szabad népek szabad és kölcsönös együttműködését követeli. A szabadságot ugyanis gyakran összetévesztik egyéni vagy közösségi szükségletek ösztönös kielégítésével, valamint azösztönös harcolni és uralkodni vágyással, bármilyen ideológiák színeivel festik is át e vágyakat. Kétségtelen, ezek az ösztönös erők léteznek és hatnak, de képtelenség egy valóban emberséges gazdaság megszervezése, ha nem veszünk róluk tudomást és nem kerülnek magasabbrendű megfontolások és olyan elvek irányítása és hatása alá, melyek

létrehozhatják a népek közötti igazi emberiességet, valóban kifejezésre juttatják az ember szabadságát, és képesek biztosítani, megvédeni ezt a szabadságot a gazdasági élet területén is. A gazdasági fejlődés egészének és minden tényezőjének olyan irányítást kell kapnia, hogy megfeleljen mind a közösség, mind az egyes emberek teljesértékű fejlődésének. Erre emlékeztetett és komolyan figyelmeztetett már Elődünk, VI. Pál pápa a Populorum Progressio enciklikájában. Máskülönben a „gazdasági fejlődés" úgy eluralkodik, hogy az emberi élet egészét alárendeli egy részterületnek, azaz alacsonyabbrendű szükségleteknek, és így tönkreteszi az embert, bomlasztja a társadalmat, s végül belevész saját nehézségeibe és vétkeibe.

De hogy ezt a feladatot vállalni és hordozni lehet, azt bizonyos tények és események igazolják, amelyeket itt fölsorolni túl hosszú és körülményes lenne. Egy azonban kétségtelen: ezen a nagyon széles területen nagyra kell értékelni és érvényesíteni kell az erkölcsi felelősség érzékét, melyet az embernek magáévá kell tennie. Íme, újra csak elérkeztünk az emberhez. Az e téren ránk nehezedő erkölcsi kötelezettségek nekünk, kereszténynek, akkor válnak egészen világossá, ha lelkünk elé állítjuk – és ezt állandóan meg is kell tennünk – az utolsó ítéletet Krisztus azon szavai szerint, melyeket Máté evangélista mond el.

Ezt a végső jelenetet állandóan „alkalmaznunk" kell az emberiség történetére és az egyes emberi tettekre, hogy ezeknek „mértéke" lehessen, és mind a közösségeknek, mind az egyes embereknek az önismeret forrásává válhasson: „Éheztem, és nem adtatok ennem, … ruhátlan voltam, és nem adtatok rám ruhát, … börtönben voltam és nem látogattatok meg…"(Mt 25,42-43). E szavak sürgető ereje fokozottan megnyilvánul, ha megfontoljuk, hogy a szabadságra törekvő népeknek és államoknak a kenyér és az emberi kultúra javai helyett új fegyvereket adnak, mégpedig nagy mennyiségben. Olyan eszközöket adnak e népek kezébe, amelyek háborúkra és pusztításra alkalmasak, s ezeket nemcsak jogaik védelmére használják föl, hanem nacionalista megfontolásokkal uralomvágyukat élik ki velük, s ezzel a gyarmatosításnak megint egy újabbformája valósul meg. Miként ezt mind jól tudjuk, a Föld éhségtől és nyomortól sújtott területeit hamarosan termékennyé lehetne tenni, ha a háborúsfegyverkezésre szánt beruházásokat az élet javára, élelmiszertermelésre fordítanák.

Lehet, hogy ezen meggondolások egyeseknek „absztrakt" gondolatok maradnak; lehet, hogy a szembenálló „felek", akik saját hibáikat elfelejtik, alkalmat nyernek a másik vádolására; lehet, hogy oka lesz az Egyház elleni újabb vádaskodásoknak: mégis, nincs más fegyverünk, mint a léleké, a szó és a szeretet fegyverei, s „akár alkalmas, akár alkalmatlan a szó", hirdetnünk kell. Ezért az Egyház szüntelenül kérleli Isten és az emberek nevében mindkét felet és mindenkit együttesen: „Ne öljetek! Ne romboljátok az emberek életét! Gondoskodjatok testvéreitekről, akiket éhség és nyomor kínoz! Őrizzétek meg minden ember szabadságát és személyi méltóságát!"

Ferenc pápa: Misericordiae vultus bulla

15. A Szentévben megtapasztalhatjuk majd, hogy mit jelent megnyitni a szívünket azok felé, akik a modern világ – gyakran drámai módon létrehozott – perifériáin élnek. Mennyi kényes és gyötrelmes szituáció van a mai világban! Hány sebet ütnek azok testén, akiknek már nincs hangjuk, mert a jajszavukat elnyomta és elhallgattatta a

gazdag népek közömbössége. E Jubileum idején az Egyháznak még inkább feladata, hogy gyógyítsa ezeket a sebeket, kezelje a vigasztalás olajával, kötözze be az irgalmassággal, és gyógyítsa a szolidaritással és kellő figyelmességgel. Ne süppedjünk bele a megalázó közömbösségbe, a lelket érzéketlenné változtató és az újdonság felfedezését megakadályozó megszokottságba, a romboló cinizmusba. Nyissuk föl a szemünket, hogy észrevegyük a világ nyomorúságát, méltóságuktól megfosztott fivéreink és nővéreink sebeit, és érezzünk késztetést arra, hogy meghalljuk segélykiáltásukat. Ragadjuk meg kezüket és vonjuk magunkhoz őket, hogy érezzék jelenlétünk, barátságunk és testvériségünk melegét. Tegyük magunkévá kiáltásukat, hogy együtt lebonthassuk a közömbösség barikádját, mely gyakran elég hatalmasnak tűnik ahhoz, hogy elrejtse az önzést és a képmutatást.

Őszinte vágyam, hogy a keresztény nép a Jubileum ideje alatt elmélkedjen az *irgalmasság testi és lelki cselekedeteiről*. Ez az egyik módja annak, hogy lelkiismeretünk – mely gyakran elszunnyad a szegénység drámája előtt – fölébredjen, és egyre mélyebbre hatoljunk az evangélium szívébe, ahol a szegények az isteni irgalmasság különleges kedvezményezettjei. Jézus igehirdetése elénk állítja az irgalmasság e cselekedeteit, hogy fölmérhessük, vajon az ő tanítványaiként élünk-e, vagy sem. Fedezzük fel az *irgalmasság testi* cselekedeteit: jóllakatni az éhezőket, megitatni a szomjazókat, felöltöztetni a ruhátlanokat, befogadni a jövevényeket, ápolni a betegeket, meglátogatni a rabokat, eltemetni a halottakat. Ugyanakkor ne feledkezzünk meg az *irgalmasság lelki* cselekedeteiről sem: jó tanáccsal ellátni a bizonytalanokat, tanítani a tudatlanokat, inteni a bűnösöket, vigasztalni a szomorkodókat, megbocsátani a bántásokat, türelemmel elviselni a kellemetlen embereket, imádkozni élőkért és holtakért.

Nem menekülhetünk el az Úr szavai elől, mert ezek alapján ítélnek majd felettünk: Adtunk-e enni az éhezőnek és inni a szomjazónak? Befogadtuk-e a jövevényt és felöltöztettük-e a ruhátlant? Áldoztunk-e időt a betegek ápolására és a rabok meglátogatására (vö. Mt 25,31-45)? Ugyanígy megkérdezik majd tőlünk, hogy segítettünk-e megszabadulni a kétségektől, amelyek a magány forrásai és gyakran félelmet keltenek; képesek voltunk-e legyőzni a tudatlanságot, melyben milliók élnek, elsősorban azok a gyermekek, akik nem kapják meg a szükséges segítséget a nyomorból való kiemelkedéshez? Ott voltunk-e a magányos és gyötrődő ember mellett, megbocsátottunk-e a minket megbántóknak, és elutasítottuk-e a bosszúállás, a gyűlölet minden formáját, melyek erőszakhoz vezetnek – Isten példáját követve, aki annyira türelmes velünk? Türelmesek voltunk-e, és végül rábíztuk-e az Úrra imádsággal fivéreinket és nővéreinket? Ezen „legkisebbek" mindegyikében maga Krisztus van jelen. Az ő teste válik újra láthatóvá mint megkínzott, megsebzett, megostorozott, kiéheztetett, menekülő test., hogy fölismerjük, megérintsük és ápoljuk. Ne felejtsük el Keresztes Szent János szavait: „Az élet alkonyán a szeretet alapján ítéltetünk meg."

Ferenc pápa: Gaudete et exsultate apostoli buzdítás

95. Máté evangéliumának 25. fejezetében (31–46. versek) Jézus visszatér e boldogságok egyikére, mégpedig arra, amely boldognak mondja az irgalmasokat. Ha keressük, hogy milyen az Isten előtt kedves életszentség, e szövegrészben találunk egy olyan alapszabályt, amelynek alapján meg leszünk ítélve: „Éhes voltam, és adtatok ennem.

Szomjas voltam és adtatok innom. Idegen voltam és befogadtatok. Nem volt ruhám és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek" (25,35–36). Hűségesen a Mesterhez

96. Ezért az életszentség nem azt jelenti, hogy egy elővételezett eksztázisban ragyog a szemünk. Szent II. János Pál pápa mondta, hogy „ha valóban Krisztus szemléléséből indulunk ki, akkor mindenekelőtt azok arcán kell észrevennünk őt, akikkel azonosulni akart".A Máté evangéliuma 25,35–36 szövege „nem egyszerű felhívás a szeretetre, hanem egyenesen krisztológia, amely reflektorszerűen megvilágítja Krisztus misztériumát".E felhívásban, hogy a szegényekben és a szenvedőkben ismerjük fel őt, magának Krisztusnak a szíve, érzései és legmélyebb vágyai nyilatkoznak meg, amelyekhez minden szent hasonlóvá akar válni.

97. Jézus e súlyos követelményeivel kapcsolatban az én dolgom, hogy kérjem a keresztényeket: őszinte nyíltsággal fogadják el és kövessék, „sine glossa", megjegyzések, magyarázkodások és mentségek keresése nélkül, amelyek erőtlenné tudják tenni őket, mert az irgalmasság „az evangélium dobogó szíve".

98. Ha belebotlok valakibe, aki egy viharos, hideg éjszakán az utcán alszik, gondolhatom, hogy miért állja utamat ez a fickó, ez a naplopó bűnöző, csak akadályoz utamban, kolonc a lelkiismeretemnek, a politikusok által megoldandó probléma, a közteret szennyező szemét. Ám a hitből és a szeretetből kiindulva is reagálhatok, felismerhetem benne a velem egyenlő méltóságú embert, a teremtményt, akit az Atya végtelenül szeret, Isten képmását, a testvért, akit Krisztus megváltott. Ezt jelenti kereszténynek lenni. Vajon törekedhetünk-e az életszentségre anélkül, hogy igazán elismernénk minden ember méltóságát?

99. Ezzel együtt jár a keresztények egészséges és állandó elégedetlensége. Még ha minden erőfeszítésünket igazolja is egyetlen embernek nyújtott segítségünk, ez önmagában nem elegendő. A kanadai püspökök ezt világosan kifejezték, amikor arra hivatkoztak, hogy a jubileumi évvel kapcsolatos bibliai tanítás nemcsak arról szól, hogy néhány jótettet végre kell hajtani, hanem társadalmi megújulásnak kell történnie: „Ahhoz, hogy a következő nemzedékek is szabadon élhessenek, nyilvánvaló célnak kell tekinteni az igazságos társadalmi és gazdasági berendezkedés újjászervezését, hogy többé ne létezhessenek kirekesztések."

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangélium* (Mt 25, 31-46) az irgalmasság cselekedeteit mutatja be. Jézus ezt várja el az emberektől: segítsenek egymáson, törődjenek egymással – aki így tesz eggyel a legkisebbek közül, övele teszi. A példabeszédben önmagáról mint az Emberfiáról beszél Jézus. Az Emberfia dicsőséges trónon helyet foglalva pásztor módjára választja majd szét nyáját. A liturgia legtöbb egyéb szövege ehhez kapcsolható, Krisztus Király ünnepe lévén az ő királyi hatalma áll a liturgia középpontjában.

A királynak járó hatalom, bölcsesség, erő és tisztelet, illetve az isteni méltóság is megjelenik a *kezdőénekben* (Jel 5,12; 1,6), mely a Bárányra – Krisztusra utal. A *kezdő könyörgés* azért imádkozik, hogy az egész világ királyt illető módon hódoljon az Úrnak és dicsőítse őt.

Az *olvasmány* (Ez 34,11-12.15-17) az evangéliumhoz hasonlóan a nyáj és a pásztor képét használja. Itt azonban a hangsúly a pásztor gyógyító, irgalmas szeretetére kerül. Az evangéliumhoz köthető, hogy a pásztor igazságot tesz a juhok és a kosok közt. Krisztus olyan király, aki pásztorként, szelíden vezeti a nyáját. Az evangéliumban is a szolgáló szeretetre tanít. Hasonló motívumvilág jellemzi a *válaszos zsoltárt* is (Zsolt 22,1-2a.2b-3.5-6): „Az Úr nékem pásztorom". Továbbá az Istennél való otthonra találás („Otthonom lesz az Isten háza, mindörökké szünet nélkül") is kapcsolható az evangéliumi példázathoz – az evangéliumi juhok bemehetnek a nekik készített országba.

A *szentlecke* (1Kor 15,20-26.28) az evangéliumhoz hasonlóan a feltámadásról, a halál utáni létről, illetve Krisztus uralmáról beszél.

Az *alleluja vers* (Mk 11,9b-10a) az „eljövendő ország" kifejezéssel kötődik az evangéliumban megnevezett országhoz, melyet a „juhok" kapnak.

Az *egyetemes könyörgések* középpontjában az evangélium tanítása áll. A papi bevezető ima hangsúlyozza az evangéliumból fakadó buzdítást: „Testvéreim! Krisztus Király nélkülöző embertársaink személyében várja irgalmas szeretetünket. Kérjük kegyelmét, hogy megfeleljünk várakozásának!". Az elő könyörgés az evangéliumban bemutatott irgalmasság cselekedeteihez kér segítséget: „Add, Urunk, hogy Egyházad példát adjon az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásában!". Ehhez köthető a második és a harmadik is: „Add, Urunk, hogy az államférfiak mindent megtegyenek a szegénység és a nyomor megszüntetésére!"; „Add, Urunk, hogy híveid irgalmas szeretettel ápolják a betegeket és gondozzák az öregeket!". A negyedik könyörgés az irgalmasság lelki cselekedetei közül említ meg hármat és kér erőt hozzájuk: „Add, Urunk, hogy a szomorkodókat megvigasztaljuk, a tanácstalanokat és a tévelygőket pedig a helyes útra vezessük!". A nyáj szétválasztásának példája köszön vissza az ötödik könyörgésben: „Add, Urunk, hogy az utolsó ítéleten királyi jobbodon az áldottak között lehessünk!". „Urunk, Jézus Krisztus! Te vagy a mindenség Királya. Hallgasd meg esdeklő népedet, és áldd meg örökségedet! Aki élsz és uralkodol mindörökkön-örökké."- hangzik el a papi záró könyörgés során, amely Krisztus uralkodásának említésében és az „áldás" kifejezésben is kapcsolódik az evangéliumhoz, ahol ugyanis „Atyám áldottai" megszólítással fordul az Emberfia a jobbján állókhoz:

A *Krisztus Királyról szóló prefáció* Krisztus hatalmát dicséri, illetve az evangéliumhoz hasonlóan szól az Atya országáról, mely igazság és élet.

Az *áldozási ének* (Zsolt 28,10-11) két fontos kifejezése szintén az evangéliumi példabeszédet idézi: az „Úr királyként trónol" – hasonlóan az evangéliumhoz, amely az Emberfiáról azt írja, hogy dicsőséges trónon foglal helyet. Illetve „az Úr békével áldja meg népét" – ismét az áldás kerül szóba, ahogyan az evangéliumi megszólításban is.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Éneklő Egyház:

Az Ő országa (585)
http://nepenektar.hu/liturgia/200/intr/702/az-o-orszaga-potestas-eius

Gitáros, illetve taizei énekek:

Király vagy (olasz karizmatikus ének)
https://www.youtube.com/watch?v=UTyETfH_CiY

Annak, ki a trónon ül
https://www.youtube.com/watch?v=mnkjmkcEKzk

Adoramus te, Domine (Taize)
https://www.youtube.com/watch?v=pm6Zr3EqIhE

Adoramus te, Christe (Taize)
https://www.youtube.com/watch?v=wufCggvgLkw

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Sík Sándor – Jézus Krisztus

Király, ki feltakart piros szíveddel állsz a vérző föld felett,
Míg mélye még féligcsitult világrengések forradalmas émelyétől
Embertelen görcsökben hánytorog,
S lábad körül az összevissza tipratott világmezőn
Véresre-rázott emberszív-rögök vonaglanak:
Krisztus-Király,
Egyetlen álló tiszta Csend a kábító hullámverésben,
Egyetlen élő Fény az érthetetlen örvény éjjelében,
Krisztus-Király, hozzád jövünk,
A mélységből kiáltunk hozzád.
Hajolj le hozzánk, halld az emberszívek sápadt kórusát,
Ezerszeres sirámmal vulkánlik feléd
Emberbűn, emberőrület és embergyötrelem.
Irgalmazz nekünk, Irgalom!
Mi már magunknak irgalmazni nem tudunk.
Szív, egyetlen Kiraly,
Fordíts meg minket és ömöld belénk
Megváltó véred életzsongító tüzét.
Ki Úr vagy miriádnyi mérhetetlen nagyvilágokon,
Építsd fel pártos szíveink kövéből
Emberországod templomát.
Emeld fel, ó Király, a koszorús keresztet,
S a kereszten az örök halmok óhaját,
A mindenség rejtelmes Fókuszát,

A minden-szív sugárzó Mágnesét,
Amelyben egy titokba forrt
Végtelenség és a húsos ember,
Gyémánt végzet és anyás irgalom,
És mindöröktől minden szeretet.
Ó Szív,
Királyi Szív, ki Úr vagy,
és a mindenséget mozdulatlan mozgatod,
És mégis egy vagy miközülünk,
Testvér és kisded és jegyes,
Meleg, piros bor s fehér, lágy kenyér;
Ki most se nézed ráncba-vont homlok megett
Ítélkező Király-bosszúval
Halálba-táncos forgatag futásunk:
De mint az édes anyaszem
Simogató szigorral várja végig
A tehetetlen gyerektoporzékolást,
És korholása csókot ígér és büntetése is becéz:
Úgy várasz reánk, úgy hívsz magadhoz, úgy ölelsz:
Öleld magadhoz ezt az őrült századot:
A kisdedekért, akiket szeretsz,
A Magvakért, melyek mozdulnak a mélyben
S a rothadás csíráztató setét ölén
Tisztább tavasznak pattogják ígéretét,
Mert sejtjeikben napbanéző, hozzád-húzó emberösztön énekel:
Légy jó hozzájuk, keltető Nap, Ősmeleg!
Hadd bontsa fel rózsás fejét az új kelet,
Fagyott földünket hadd koszorúzza új kalász,
Hadd hullámozza ég felé megint a föld
Az ezredeknek ősdalát:
A nagy Királynak, kinek minden él,
A jó Királynak, kiből minden él,
A Szív-Királynak, kiben minden él.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

– Észreveszem-e és felismerem-e Jézust az éhezőben, a szomjazóban, a ruhátlanban, a menekültben, a betegben, a börtönben lévőben?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható Istenünk, te öröktől fogva úgy határoztál, hogy szeretett Fiadban, a mindenség Királyában megújítasz mindent. Add, hogy az egész teremtett világ megszabaduljon a bűn szolgaságától, Fölségednek hódoljon, és szüntelenül dicsőítsen téged. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Ima az alázatért

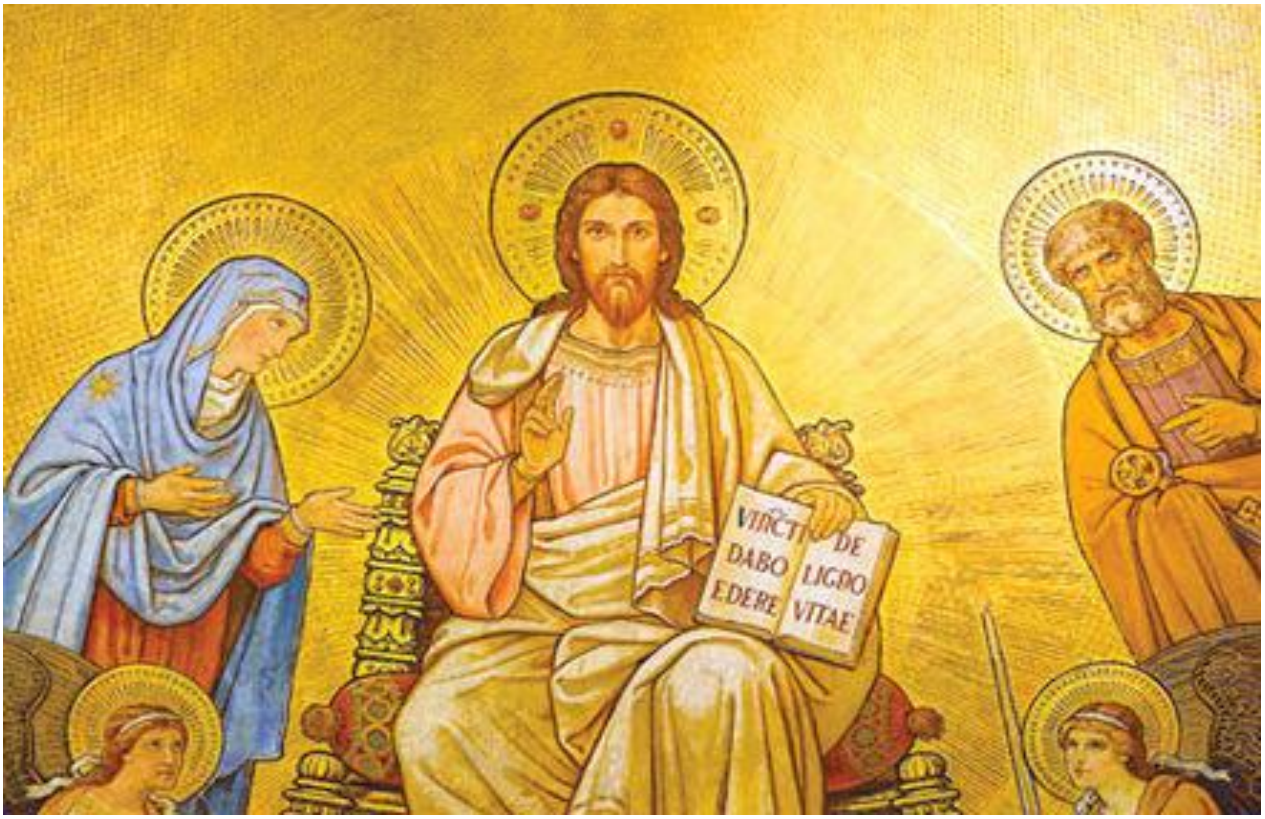
Ó szelíd és alázatos Jézus, hallgass meg.
Mások megbecsülésének a kívánásától szabadíts meg, Jézus.
Mások szeretetének a vágyásától szabadíts meg, Jézus.
Mások dicséretének a kívánásától szabadíts meg, Jézus.
Az elsőbbségben részesítés kívánásától szabadíts meg, Jézus.
A tanácsom kikérésének a vágyásától szabadíts meg, Jézus.
Mások helyeslésének a kívánásától szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy megaláznak, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy semmibe vesznek, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy megszidnak, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy bírálgatnak, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy megfeledkeznek rólam, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy nevetségessé tesznek, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy igazságtalanul bánnak velem, szabadíts meg, Jézus.
Azon félelmemtől, hogy meggyanúsítanak, szabadíts meg, Jézus.
Jézus, add meg a kegyelmet vágyni arra,
hogy másokat szeressenek jobban, mint engem.
Jézus, add meg a kegyelmet vágyni arra,
hogy másokat becsüljenek többre, mint engem.
Jézus, add meg a kegyelmet vágyni arra,
hogy a világ szemében mások növekedjenek, én pedig legyek kisebb.
Jézus, add meg a kegyelmet vágyni arra,
hogy mások legyenek kiválasztva, én pedig legyek félretéve.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy Szent Fiadat bátran felismerjem és szeressem mindenkiben! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Helyet foglal dicsőséges trónusán, és szétválasztja őket. (Mt 25, 31-46)

(Forrás: Pécsi Egyházmegye)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy…

– Ahogy Keresztes Szent János is tanítja: Isten, aki maga a Szeretet (vö. 1Jn 4,16), életünk alkonyán a szeretetünk alapján fog megítélni bennünket szeretettel.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy…

– Éljem konkrétan az irgalmas szeretet testi és lelki cselekedeteit (vö. 1Jn 3,18)!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyag* kiadványok elsődleges célja, hogy az imádságos bibliaolvasáshoz támpontokat adjanak. A segédanyagok felépítése a *lectio divina* módszer szerinti felosztást követi, egy kötetbe gyűjtve össze a bibliai szöveg megismerését segítő dokumentumok egy válogatását az evangéliumok római katolikus liturgia szerinti szakaszaihoz.

Lectio divina segédanyag, Krisztus, a mindenség királya főünnep („A” év)
Borítófotó © Pécsi Egyházmegye

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:
– liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
– a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
– latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
– további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)
A Szent Ágoston Isten városáról című művében szereplő gondolatokat Rácz Dávid foglalta össze.
Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)
Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)
Sík Sándor: Jézus Krisztus –https://www.szepi.hu/irodalom/vallas/tima/tima_082.html

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzsenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Révai László, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Szily Boglárka, Vermes Nikolett.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2026
7621 Pécs, Dóm tér 2.
E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu
Honlap: lectiodivina.hu